

[Justitsministeren]

slaget, at vi ikke er indstillet på at acceptere, at kommuner og amter går ind og driver kasino-virksomhed, altså at en kommune eller et amt i økonomisk trængte tider måske kunne se en farbar vej her. Det vil vi ikke være i stand til at acceptere.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget under dagsordens punkt 8 henvises til Retsudvalget, og at lovforslaget under punkt 9 henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 10:

Forslag til folketingsbeslutning om stop for Skjern Å-projektet.

Af Behnke (FP) m.fl.
(Fremsat 26/10 89).

Forslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Miljøministeren (Lone Dybkjær):**

Ja, man kan vist roligt sige: Og nu til noget helt andet.

Jeg vil af hensyn til det videre forløb i salen læse talen op med langsom og følsom røst, eftersom den er meget nøje gennemarbejdet og afvejet.

Da man i 1960'erne med en omfattende statsstøtte rettede den nedre del af vort vandrigeste vandløb, Skjern Å, ud som en lige kanal og samtidig hermed konverterede 40 km² engarealer til drænet landbrugsjord med henblik på kornavl, var der både her i Folketinget og i offentligheden diskussion om, hvorvidt det nu også var rigtigt at gennemføre dette sidste større landvindingsprojekt.

De natur- og miljømæssige omkostninger af Skjern Å-reguleringen viste sig efterhånden at være store. Hertil kom, at fortsat korndyrkning i området gradvis blev økonomisk problematisk bl.a. på grund af de begrænsede muligheder for statslige tilskud til dræning og restriktionerne i okkerloven.

Derfor besluttede et næsten enigt Folketing i foråret 1987, at miljøministeren skulle nedsætte en arbejdsgruppe med henblik på at iværksætte projekter, der kunne medvirke til at genskabe en mere naturlig situation i Ringkøbing Fjord og den nedre del af Skjern Å-systemet.

Efter ganske omfattende undersøgelser og udredninger indstillede den overvejende lokalt sammensatte Skjern Å-arbejdsgruppe til mig i sommeren 1988, at der skulle iværksættes et Skjern Å-projekt. Efter at jeg yderligere havde pålagt arbejdsgruppen at foretage en nøjere vurdering af en række faglige og tekniske spørgsmål, modtog jeg i efteråret 1988 det sidste bidrag fra arbejdsgruppen.

På baggrund af arbejdsgruppens anbefalinger samt indstillingen til mig fra Skov- og Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen sendte jeg den 25. maj 1989 en redegørelse om det videre arbejde med et Skjern Å-projekt til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg.

Som det fremgår af redegørelsen, har jeg besluttet, at der i samarbejde med de lokale myndigheder og organisationer og de berørte lods- ejere skal søges gennemført et Skjern Å-projekt mellem Borris og Ringkøbing Fjord med udgangspunkt i Skjern Å-arbejdsgruppens indstilling.

Det fremgår endvidere af redegørelsen, at projektet opdeles i to faser. Under den første fase sker opkøb af jord med henblik på jordfordeling, der kan føre frem til, at staten ejer de af naturgenopretningen omfattede arealer. Under anden fase gennemføres de forskellige elementer af naturgenopretningsindsatsen. Der nedsættes et lokalt, rådgivende udvalg, der inden den 1. juni 1993 afgiver indstilling til miljøministeren om projektområdets endelige afgrænsning og om tilrettelæggelse og organisering af projektets videre forløb samt dets finansiering og de statsejede arealers fremtidige anvendelse.

I redegørelsen understregede jeg, at Skjern Å-projektet i mine øjne er et centralt element i realiseringen af den del af den samlede miljøinvesteringsplan for 1989-94, som vedrører naturgenopretningsområdet.

[Miljøministeren]

En gennemførelse af Skjern Å-projektet vil indebære en meget væsentlig forbedring af natur- og miljøforholdene i området, og projektet vil for ådalens økonomi kunne afbøde virkningerne af områdets marginaljordsproblemer.

Jeg har lagt megen vægt på, at projektet gennemføres i nært samarbejde med de lokale landmænd, organisationer og myndigheder, og på den frivillige medvirken fra landmændene. Jeg tror nu, at der efterhånden hos mange landmænd i området er et ønske om, at der snart sker noget.

Skjern Å er langt det største projekt blandt de 150 naturforvaltningsprojekter, som amtskommunerne allerede har igangsat i Skov- og Naturstyrelsen med midler fra naturforvaltningsloven.

På denne baggrund vil jeg anbefale, at det af Fremskridtspartiet fremsatte beslutningsforslag afvises.

Henning Nielsen (S):

Når Fremskridtspartiet har fremsat forslaget her om et stop af den store naturgenopretning omkring Skjern Å, er det vel for endnu en gang at markere deres modstand mod alle foranstaltninger til forbedring af vort miljø. Det er nu engang Fremskridtspartiets politik.

Også på det område er vi stik modsat i Socialdemokratiet. Vi ønsker med alle til rådighed stående midler og den viden, vi har i dag, at medvirke til forbedringer af miljøet. At vi fremsatte forslaget i 1987 om en naturgenopretning i Skjern Å-dalen, er selvfølgelig et af beviserne for det, og vi var derfor meget glade over, at den daværende regering og et flertal i Folketinget sagde ja. Dermed viste hele Folketinget jo viljen til at gøre en indsats omkring vort miljø.

Socialdemokratiets forslag om et Skjern Å-projekt indgår nu som et centralt element i regeringens miljøinvesteringer vedrørende naturområder. Det er vi meget tilfredse med.

Det er Socialdemokratiets ønske, at første fase, der nu går i gang, jordopkøb og jordfordeling, vil forløbe på en god måde. Vi ved godt, at det kan blive en svær opgave, men jeg er sikker på, at når den bliver grebet rigtigt an, vil det selvfølgelig også lykkes.

Socialdemokratiet er også meget tilfreds med, at ministeren nu vil nedsætte et lokalt, rådgivende udvalg, som får en bred sammensætning, hvor alle interessegrupper bliver re-

præsenteret. Derimod er vi noget betænkelige ved den lange årrække, ministeren forventer der vil gå, inden Skjern Å-projektet er realiseret.

Når Socialdemokratiet har foreslået et Skjern Å-projekt, er det, fordi hele Skjern Å-dalen er noget særligt, et meget miljøfølsomt område. Med det projekt, der nu kan gå i gang, kan der virkelig skabes en velfungerende biologisk enhed i hele Skjern Å-dalen til gavn for Ringkøbing Fjord, til gavn for fiskerne, ja, en forbedring af hele områdets rekreative og turistmæssige værdi. Her vil blive skabt et internationalt værdifuldt naturområde, ikke alene til gavn for den lokale befolkning, men for hele Danmark. Det har et stort flertal af lokalbefolkningen heldigvis også haft forståelse for.

Jeg tror egentlig aldrig, at noget forslag har været genstand for først og fremmest så grundige undersøgelser som dette. Der har været mange forhandlinger, og den lokale indflydelse har været stor. Det er derfor også en stor glæde for os, at et stort flertal står bag Skjern Å-arbejdsgruppens indstilling til det projekt, som ministeren nu ønsker udført.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til her fra talerstolen at takke alle, der har medvirket positivt i arbejdet. Jeg vil også takke miljøministeren for det store arbejde, der er udført, de folk i Miljøministeriet, der har deltaget i det, og naturligvis takke miljøministeren for den helt klare afvisning af Fremskridtspartiets forslag, som vi her har til behandling.

Jeg håber, at det udvalgsarbejde, vi nu skal have, kan gøres hurtigt, så vi virkelig kan komme i gang med arbejdet i Skjern Å-dalen.

Merete Aarup (KF):

Da vort partis ordfører, hr. Ole Bernt Henriksen, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne sige følgende:

Folketinget har ved en dagsorden pålagt regeringen at restaurere Skjern Å. Miljøministeren har nøje overvejet, hvordan dette kunne gøres på en forstandig måde. Resultatet er blevet en etapevis løsning.

Dette rummer ikke blot den fordel, at udgifterne fordeles over en årrække, og at vi i det videre arbejde kan drage fordel af de erfaringer, som gøres i de tidligere faser. Den store fejl ved det gamle, store udretningsprojekt var, at man i virkeligheden ikke vidste, hvad man gjorde. En

[Merete Aarup]

yderligere fordel er, at egnens befolkning kan tages med på råd, og at der i hensigtsmæssigt omfang kan ske omfordeling af jorder med særlig hensyntagen til de vandlidende arealer.

Jeg lægger stor vægt på, at vi har snor i projektet og hele tiden kan justere det. Man hører undertiden, at forureningen har andre årsager end den oprindelige udretning og kanallæggelse af åen. Sådan som arbejdet er tilrettelagt nu, har vi mulighed for at efterprøve sådanne formodninger og, dersom de holder stik, undgå at gøre noget overilet.

Målestokken må bl.a. være laksebestandens trivsel. Når der er oparbejdet en god og stærk bestand af den biologisk særprægede Skjern Å-laks, ved vi, at vi er godt på vej til at have løst den opgave, som Folketinget har pålagt os.

Mit parti lægger afgørende vægt på, at beboerne langs åen ikke forulempes, men inddrages i de løbende overvejelser. Det drejer sig om at forene lystfiskernes og landmændenes interesser, samtidig med at der ikke tages unødige spædestik i en økonomisk stram tid. Jeg har i dag en formodning om, at dette meget vel kan lade sig gøre.

Vi kan derfor ikke støtte Fremskridtspartiets forslag.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Da mit partis ordfører, hr. Gade, ikke kan være til stede nu, skal jeg på hans vegne sige, at den opbakning, SF gav for 2½ år siden til beslutningsforslaget om naturgenopretningen af Skjern Å, stadig står ved magt.

Fremskridtspartiets forsøg på yderligere at forsinke dette vigtige projekt om naturgenopretning, der blev lagt op til med beslutningsforslaget og første udmøntning i form af et aktstykke til Finansudvalget, og som alle andre er enige om, bevirker, at jeg tilsiger SF's støtte til og ønske om en ultrakort udvalgsbehandling.

Som det forhåbentlig står lysende klart, kan SF ikke støtte dette forslag.

Hanne Severinsen (V):

I foråret 1987 var der i Folketinget stort set enighed om, at man skulle prøve at genskabe en mere naturlig situation i Skjern Å-dalen, og at lokale kræfter skulle være med til at udforme det konkrete projekt.

På det tidspunkt var der stor lokal enighed i den såkaldte Skjern Å-komité, som bestod af

lokale repræsentanter for både grønne organisationer, kommuner og landbruget. Men eftersom projektet svulmede mere og mere op under Skjern Å-arbejdsgruppens arbejde, blussede den lokale diskussion op i voldsomt omfang.

Det var derfor vældig fornuftigt af ministeren straks efter sin tiltrædelse at anmode Skjern Å-arbejdsgruppen om at prøve at prioritere, hvis der skulle bruges færre penge, end det første forslag lagde op til. Med den redegørelse, ministeren lagde frem i maj 1989, blev der lagt op til det eneste fornuftige, nemlig at man startede med en første fase, der omfatter det, alle er enige om, nemlig jordfordeling og projekter ved poldene og laksetrappen. Der skal så ned sættes et lokalt, rådgivende udvalg, som inden 1. juni 1990 afgiver indstilling om projektområdets endelige afgrænsning og tilrettelæggelse.

Fremskridtspartiets forslag vil forsinke denne proces i mange måneder. Det ville have været ulige smartere, hvis man havde stillet nogle opklarende spørgsmål i Finansudvalget, men i øvrigt havde givet grønt lys for første fase. Nu kan man først komme i gang, når Folketinget har færdigbehandlet dette beslutningsforslag, og det virker, som om Fremskridtspartiet med sit forslag i virkeligheden har misforstået situationen. Man taler om, at man ikke vil være med til at bevilge over 100 mio. kr., men miljøministeren har jo netop i sin ansøgning sagt, at udgifterne til gennemførelsen af anden fase vil afhænge af resultaterne af første fase og dermed den indstilling, som det rådgivende udvalg vil komme frem til. Først da tager Miljøministeriet stilling, således at Finansudvalget kan få forelagt et særskilt aktstykke for anden fase.

Realiteten i sagen er, at det alene er første fase, Finansudvalget har taget stilling til, dette i øvrigt også til orientering for hr. Henning Nielsen.

Jeg undrer mig også over Fremskridtspartiets beslutningsforslag, så meget desto mere som det betyder vældig meget for landbruget, at man kan komme i gang med at forbedre på den struktur, man har, og det vil man netop kunne, når man kommer i gang med jordfordelingen.

Hvad resultaterne vil være om 3 år, er jo selvfølgelig spændende. I Venstre håber vi, at man finder en mindre omfattende og knap så sumptet løsning som den, arbejdsgruppen lagde op til.

[Hanne Severinsen]

Det kan også diskuteres, hvor meget jord staten er nødt til at erhverve, for med de nye intensiveringsordninger, som forhåbentlig snart kommer i hus, vil mange landmænd være interesserede i at omlægge driften på deres jord. Og det vil derfor være muligt at få genskabt biotoper til gavn for både fugle og fisk uden voldsomme udgifter for staten.

Fremskridtspartiet nævner i sine bemærkninger, at man er bange for, at der kommer nye okkerproblemer, hvis man begynder at grave i jorden. Den bekymring deler jeg, og derfor håber jeg naturligvis, at den rådgivende komité finder metoder, hvor man arbejder med naturen i stedet for at begynde at pynte på den på kunstig vis.

Når forslaget har vakt så meget røre i lokalsamfundet, skyldes det nok, at man nogle gange har haft svært ved at genkende visse beskrivelser af egnen som miljøtruet område. Der findes ingen områder i Danmark, der har så meget natur pr. indbygger som netop området omkring Skjern Å-dalen, og hvis man vil se slyngninger på Skjern Å, er der masser af muligheder i dens forløb før Borris.

Der er ingen tvivl om, at det vil være en god idé at inddrage nogle af de gamle slyngninger, som blev afsnøret, da man i sin tid gennemførte afvandingsprojektet, men ingen ønsker sig vel tilbage til dengang, hvor store områder var så sumpede, at ingen kunne komme frem.

Miljøministeriet har med det kompromis, som første fase lagde op til, netop taget højde for denne lokale diskussion, og det er da også karakteristisk, at siden ministeren sendte sin redegørelse ud i maj 1989, er diskussionen stort set forstummet. Alle synes, at det er fornuftigt at komme i gang. Det er der enighed om. Derfor synes jeg også, at Fremskridtspartiet burde have trukket sit beslutningsforslag, der mest bygger på fejlfortolkninger af aktstykket til Finansudvalget, tilbage.

Vi vil følge udvalgsarbejdet, der forhåbentlig kan overstås hurtigt, så vi kan komme i gang.

Bodil Melgaard Haakonsen (CD):

Vi har lavet en fejltagelse én gang – det tror jeg nok vi alle sammen er enige om – da man lavede Skjern Å om fra det snoede til det lige løb. Og det må altså ikke ske igen. Det har alt for mange miljømæssige omkostninger, og det koster også for mange penge.

I 1987, da man besluttede at genoprette den selvrensende effekt i Skjern Å, stemte Centrum-Demokraterne for. Men fra 1987 og indtil i dag synes vi der er kommet mange nye oplysninger frem, så vi vil ikke stemme for Fremskridtspartiets beslutningsforslag om et stop for Skjern Å-projektet, men vi vil meget gerne have en hel masse spørgsmål belyst under udvalgsarbejdet.

Vi mener, at det fremgår af de oplysninger, der er kommet frem, at den selvrensende effekt slet ikke er så stor, som man først antog. Det er meget vigtigt, at vi får det helt klart belyst, om den ikke er mere end de 3–4 pct., som man mener i dag, eller om den er højere, som man mente for 2 år siden.

Der er noget, der tyder på, at naturen nu er ved at falde til ro, og det er først nu efter 25 år, at naturen selv er ved at finde sit leje igen. Den okkerudsivning, som var så stor i starten, er blevet meget mindre. Der er kommet mange flere fisk i Ringkøbing Fjord, og derfor mener vi i CD ligesom mange af de lokale beboere, at man skal mane lidt til besindighed. Vi skal i gang med Skjern Å, men vi skal skynde os langsomt. Der er mange lokale beboere, der er rigtig bange for, at hvis man igen går i gang med entreprenørmaskiner, kommer denne store okkerudsivning igen. Og hvad sker der så med livet i Ringkøbing Fjord?

Som før nævnt ser det ud til, at naturen ganske langsomt er ved at genoprette sig selv. Det ser ud til, at områderne op til åen er ved at synke igen, og det kunne måske tyde på, at naturen også vil bestemme lidt selv, at de berømte vådområder, som man også efterlyser, måske er ved at opstå ganske langsomt. Og de er meget vigtige, specielt for dyrelivet.

Vi kunne tænke os, at man måske gik i gang med et delprojekt, f.eks. at man inddrog nogle gamle snoninger ved laksetrappen ved Borris og lod det ligge et stykke tid for at se, hvordan effekten er.

Naturligvis skal man også høre lidt efter fiskerne. Man skal lave nogle stryg og nogle gydepladser til fiskene i åen, det er klart. Der er nogle steder, hvor der er store niveauforskelle i åen, og det er kun laksen, der kan hoppe over dem. Der skal man naturligvis lave det således, at alle fisk kan komme overalt i åen.

I CD er vi også lidt imod, at man farer ud og opkøber en hel masse jord, hvis det så viser sig senere, at det måske slet ikke var nødvendigt.

[Bodil Melgaard Haakonsen]

Vi er helt enige i at lave Skjern Å om til et snoet løb igen, det vil have meget store rekreative og turistmæssige værdier. Men hvordan vil man lave det om? Hvilke snoninger vil man lave igen? Vil man lave dem, man havde i 1962, eller vil man lave dem, der var i 1890? Det var et helt andet forløb, åen havde for bare 100 år siden.

Det er nogle ting, som vi meget gerne vil have helt klart belyst under udvalgsarbejdet, og derfor ser vi faktisk frem til dette arbejde. Vi synes, der er en hel masse usikre momenter, som skal belyses meget klart, inden man går i gang med et projekt, som løber op i 100 mio. kr., inden vi er færdige.

Lysholm Christensen (KRF):

Da partiets miljøpolitiske ordfører er forhindret i at være til stede, skal jeg udtale mig på partiets vegne.

Kristeligt Folkeparti er jo kendt som et positivt miljøparti, det er vist ikke nogen hemmelighed. Vi er fortsat af den mening, at vi skal værne naturen, og det ønske og det mål har vi fælles med landbruget. Det har jo af og til været sådan, og ikke mindst i debatten om Skjern Å, at man har overset hensynet til de mennesker, som skal leve af at dyrke jorden og derfor skal have en rimelig behandling. Og man skal ikke glemme, at deres ønske er ikke at ødelægge naturen, men at værne om den, for det er den, de skal leve af. Derfor er det ikke sært, at det har skabt uro og debat i området, at man har haft forskellige planer på bordet omkring Skjern Å.

Jeg skal straks tilkendegive, at vi afviser Fremskridtspartiets forslag. Vi ønsker at se mere nuanceret på den sag. Vi kan ikke støtte forslaget.

Vi synes, det er en god idé, som det er foreslået af miljøministeren, at man nu starter med en jordfordeling i første fase. Det er i øvrigt også tilkendegivet, og det vil vi støtte, at man gør det i samarbejde med de lokale folk, så der virkelig bliver inddraget folk, som kender området til bunds. For der er jo forskel på boniteten, stor forskel på, hvad det er for jord, vi snakker om.

Der er ingen tvivl om, at landmændene vil være bedst tjent med, at de arealer, som synker og ikke kan holdes dyrkbare på længere sigt, bliver udskiftet med bedre landbrugsjord. Men der er også arealer derude, hvor man har et højt

udbytte, og hvor man ikke uden videre skal fare til og inddrage det som statens ejendom og måske også inddrage det som vådområde igen. Derfor er et nuanceret syn og en nuanceret behandling af denne sag uhyre vigtig for os. Den nye lov om braklægning, som formentlig bliver vedtaget, vil måske også byde på nogle muligheder for visse landmænd.

Det er tydeligt i denne debat, at argumentationen omkring Skjern Å har ændret sig siden 1987, hvor man sidst tog beslutninger om området. Dengang talte man stærkt om selvrensende effekt. Men man må bemærke, at denne argumentation ikke er så fremtrædende længere, vel på grund af den kendsgerning, at man ikke kan måle denne effekt. Man tvivler jo i høj grad på, hvor stor en effekt det vil få på rensning af både okker, fosfor og kvælstof, og derfor tror jeg, at argumentationen nu skal gå på spørgsmålet om naturgenopretning i højere grad.

Vi er også opmærksomme på, at et meget omfattende nyt gravearbejde i området kan medføre en ny okkerforurening, og derfor skal vi nøje overveje, hvor meget der skal ændres i naturen.

Vores tilslutning nu er altså til første fase og ikke automatisk til anden fase. Lad os nu overveje sagen nøje. Men jordfordelingen er et udmærket sted at begynde i samarbejde med de lokale folk.

Ernst B. Schmidt (FP):

Lad mig begynde med, at indholdet af den redegørelse, ministeren læste op af, faktisk kunne sammenlignes med det indhold af realitet, som er i sangen »Sejle op ad åen, sejle ned ad igen«. Jeg synes, det var meget morsomt, og jeg bemærkede også, at ministeren om ikke syntes, den redegørelse var helt til grin, så i hvert tilfælde, at man ikke skulle tage den helt alvorligt. Det kan Fremskridtspartiet absolut ikke. Vi mener, der er så mange usikkerhedsmomenter i hele dette spil, og jeg kan jo nævne, at mange virkelig indsigtfulde personer i området er mere end bange for forslaget.

Jeg vil gerne have lov til at citere fra Politiken fra den 11. oktober 1989, hvor man skriver i en overskrift:

»Landmand vil vælte å-projekt. Lodsejere langs Skjern Å er imod omlægningen.«

Jeg vil gerne også sige til Venstres ordfører, at der er absolut ikke noget flertal for blandt de

[Ernst B. Schmidt]

landmænd, som virkelig dyrker den jord, som med møje og besvær er blevet dyrkbar, at nu skal den rettes ud til natur. Vi elsker alle sammen naturen, men det er at være blåøjet pludselig at begynde på noget, der hedder naturgenopretning – og til hvilket stade?

Der er også virkelig sagkundskab inden for fiskeriet, bl.a. Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, som har henvendt sig bl.a. til os og gjort rede for mange ting. Heri påpeger man, at der er intet, der tyder på, at Ringkøbing Fjords tilstand blev forringet på grund af udretningen i 1960'erne. Hvorfor blev Nissum Fjord forringet i lige så høj grad samtidig, til trods for at der her ikke skete nogen tilsvarende udretninger?

Et andet punkt må være helt molboagtigt – udtrykket molboagtigt står for min regning – nemlig at begynde at rense et åløb fra den nedre ende. Det ville jo da være mere rimeligt, om man begyndte ovenfra.

Der er så mange ting i dette forslag her, som ikke kan begrunde, at man pludselig smider så mange millioner kroner ud. Vi er slet ikke tilhængere af at smide millioner ud, men på den måde har vi ment, at det burde da være rimeligt at udskyde det, indtil der kunne komme endnu bedre og mere saglige resultater. Det er grunden til, at Fremskridtspartiet søger at få dette forslag igennem Tinget.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Den reaktion fra landmændene, som hr. Ernst B. Schmidt nævnte, at de var imod projektet, byggede på en misforståelse, som bl.a. Fremskridtspartiet – og regionalradioen i øvrigt også – var med til at bibringe folk, nemlig at nu gik man i gang med sydløsningen, men det er jo ingenlunde tilfældet.

Jeg kan også se af hr. Ernst B. Schmidts ordførelsetale, at Fremskridtspartiet endnu ikke har fundet ud af, at det, vi snakker om at vi skal give tilslutning til i første omgang, er første fase. Jeg kan ikke forstå, at Fremskridtspartiet vil være med til at forsinke, at man kommer i gang med en jordfordeling, som landmændene netop har megen glæde af.

Jeg kan sige, at da miljøministerens redegørelse, som ansøgningen til Finansudvalget i virkeligheden bygger på, blev offentligt kendt i Skjern-Tarm-området, var der almindelig tilfredshed også blandt landmændene. Det frem-

gik også af, hvad der blev sagt fra de lokale landboorganisationers side. Derfor er hr. Ernst B. Schmidt i virkeligheden overhovedet ikke i overensstemmelse med de lokale landmænd.

(Kort bemærkning).

Ernst B. Schmidt (FP):

Jeg vil gerne spørge fru Hanne Severinsen, om hun kender udtrykket »at give en vis mand en lillefinger«? Har man først brugt penge på første fase, må det da også være naturligt, at man bruger på resten. Ellers er det da fuldstændigt ved siden af.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Nej, for første fase er netop, for at vi kan få indhentet nogle oplysninger og nogle erfaringer.

Knud Lind (FP):

Man ønsker at ofre 100 mio. kr. Det første spørgsmål, der falder én ind, er: Hvor stor en renseseffekt får man for disse 100 mio. kr., eller får man slet ikke nogen?

Jeg tror, det var i går eller i forgårs, at en ingeniør, som talte om Skjern Å-projektet, sagde, at man faktisk havde ødelagt den naturlige rensning, der var ved udmundningen af Skjern Å; rodzoneanlæg blev der talt om.

Det, vi ser her i dag, er, at Venstres ordfører, fru Hanne Severinsen, godkender, at de berørte landmænd, hvis jorder støder op til Skjern Å, nu skal generes med dette 100 mio. kr.'s-projekt. Så kan man kalde det første fase, anden fase eller sjette fase. Det er bimplende ligegyldigt.

Jeg vil gerne sige her, så det er slået helt fast: Når man har læst fru Hanne Severinsens tidligere pressemeddelelser, falder de ikke rigtig i hak med det, der er kommet her i dag. Det er således, at Venstre ude i forsamlingshusene har én tale til de små bønder og en helt anden tale herinde på Tinge.

Her er jeg lidt ked af at skulle sige, at fru Hanne Severinsen ligesom i Miljøudvalget og i miljøsagerne har ladet sig kue af venstrefløjen og af De Radikales miljøflipperi – for det er jo det, der er tale om her – ladet sig kue til at tage en holdning, som bestemt ikke er i overensstemmelse med det, som både fru Hanne Severinsen og Venstre ude hos de stakkels land-

[Knud Lind]

mænd i forsamlingshusene råber op om. Den slags ting er der faktisk kun ét ord der dækker: almindeligt vælgerbedrag. Det er det, det drejer sig om her, når man taler om Venstre og Skjern Å.

Det er uheldigt, at fru Hanne Severinsen har ladet sig kue med i dette første-, anden-, tredje-faseprojekt, hvor det første koster 100 mio. kr. Hvor stor er rensningseffekten i det her? Var det ikke nemmere, at man brugte disse 100 mio. kr. på nogle andre projekter, hvor selve rensningseffekten i procent var noget højere end det, som man reelt kan fremstille her?

Det er også meget uheldigt, når man nu har set pressen derovrefra og set, hvorledes landmændene har udtalt sig, at fru Hanne Severinsen nu nærmest får det gjort til, at de er jublende lykkelige for dette projekt. Det er jo bedrageri uden lige.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Nu skal man selvfølgelig ikke lade sig provokere af hr. Knud Lind, for så kan en debat blive meget lang. Men alligevel. Jeg kan nu ikke se andet, end at det ville have været vældig godt, hvis hr. Knud Lind kunne slå ørerne ud og lytte til, hvad miljøministeren rent faktisk sagde, nemlig at der er tale om frivillighed. Derfor kan jeg ikke rigtig se, hvordan man generer landmændene, når de rent faktisk ikke kan generes på anden måde, end at de, hvis de gerne vil af med deres jord, kan sælge den. Det er jo dog, synes jeg, en meget mærkelig måde at genere folk på.

Så vil jeg gerne gøre opmærksom på, at det er faktisk tilfældet, at der var meget positive udtalelser fra Landboforeningerne, efter at miljøministeren kom med sin redegørelse i maj. Bl.a. var jeg til dyrskue lige efter, og formanden for Landboforeningerne udtalte, at det var et vældig godt kompromis, man var nået frem til. Når hr. Knud Lind siger, at jeg ikke er i overensstemmelse med de lokale venstrefolk, vil jeg sige, at jeg er i nøje overensstemmelse med, hvad de lokale venstreforeninger netop har indstillet til Venstres gruppe.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Ja, herinde i Folketinget er der jo ingen

grænser for, hvad ordet frivillighed kan dække. Jeg tror, vi kan blive enige – også med fru Hanne Severinsen – om, at Skjern Å ikke lader sig flytte frivilligt. Der skal et eller andet til: nogle store maskiner, der skal grave osv. Det er det allerførste.

Det næste er, at den frivillighed, som fru Hanne Severinsen taler om for så vidt angår landmændene, er den frivillighed, man kalder frivillighed under tvang. For den er der jo. Der er jo besluttet noget. Så siger man, at man har en vis frivillighed. Hvis man ikke vil have status quo som i dag, kan man jo sælge jorden. Hvis man ikke er interesseret i at sælge jorden, er der så noget tilbage af den frivillighed for de landmænd, der eventuelt ikke ønsker det? Det er derfor, jeg siger, at Venstre har svigtet landmændene noget så kolossalt i denne sag.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Bare ganske kort: Næ, det er hr. Knud Lind, der svigter landmændene ved at forsinke hele denne proces, for der er ingen, der har noget imod, at man går i gang med frivillig jordfordeling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 61:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Øget fleksibilitet med hensyn til dagpasningsordninger for børn samt tilskud til private børnepasningsordninger).

Af socialministeren (Aase Olesen).
(Fremsat 8/11 89).